

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **M. H.**,
uniewinnionej od czynu z art. 231 § 1 k.k. i art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
w zw. z art. 12 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 22 grudnia 2021 r.,
w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 15 września 2020 r., sygn. akt IV Ka (...),
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w (...)
z dnia 15 października 2019 r., sygn. akt. V K (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżyciela subsydiarnego P. K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 15 października 2019 r. M. H., oskarżona subsydiarnym aktem oskarżenia przez P. K., została uniewinniona od popełnienia zarzucanego jej czynu z art. 231 § 1 k.k. i art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (pkt I). Wyrok zawierał także rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu (pkt II i III).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego. Zaskarżył on wyrok Sądu I instancji w całości i w punkcie 1/ zarzucił

„rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na zignorowaniu przez Sąd Rejonowy zapatrywań prawnych i wskazań co do dalszego prowadzenia sprawy wyrażonych przez Sąd Okręgowy w W. w postanowieniu z dnia 9 października 2017 r., sygn. akt IV Kz (...), a w szczególności zaniechaniu przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych, w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy wskazał, że istnieją istotne rozbieżności pomiędzy opiniami sporządzonymi na potrzeby innych postępowań i pomimo zgłoszenia przez oskarżyciela subsydiarnego wniosku w tym przedmiocie, zwłaszcza w sytuacji, w której w toku postępowania pojawił się nowy materiał dowodowy w postaci dokumentacji medycznej z NFZ potwierdzającej zeznania pokrzywdzonego w zakresie istnienia choroby i sposobu jej leczenia, która to dokumentacja nie była znana żadnym wcześniej powołanym biegłym, tj. naruszenie art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k.” Apelacja zawierała ponadto zarzuty dotyczące oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (pkt 2/), a także odrębny zarzut dotyczący niewywołania nowej opinii biegłych (pkt 3/). Skarżący poparł swój wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu w postaci przedmiotowej nowej opinii, a także wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pisemnej odpowiedzi na apelację obrońca oskarżonej wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 15 września 2020 r., sygn. akt IV Ka (...), utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (pkt I) i obciążył oskarżyciela posiłkowego kosztami sądowymi postępowania odwoławczego (pkt II).

Powyższy prawomocny wyrok Sądu odwoławczego kończący postępowanie został zaskarżony kasacją pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego. Zaskarżając go w całości pełnomocnik zarzucił:

„1/ rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, polegającą na tym, że Sąd Okręgowy, będąc do tego zobligowanym, nie rozpoznał istoty zarzutu zgłoszonego przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego w pkt I petitum apelacji z dnia 16 grudnia 2019 r. wywiedzionej od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 15 października 2019 r., który to zarzut odnosił się do niewykonania przez Sąd

Rejonowy wytycznych wskazanych w postanowieniu Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 października 2017 r. sygn. akt IV Kz (...), przez co Sąd Okręgowy zaniechał przeprowadzenia dowodu z opinii innych biegłych lub opinii uzupełniającej biegłych powołanych w toku postępowania przygotowawczego, czego skutkiem było utrzymanie w mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 15 października 2019 r. tj. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k.,

2/ rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, polegającą na tym, że Sąd Okręgowy, pomimo złożenia w tym zakresie wniosku przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego, zarówno w apelacji, jak i na rozprawie w dniu 1 września 2020 r., nie dopuścił i nie przeprowadził dowodu z opinii zespołu biegłych lub opinii uzupełniającej biegłych powołanych w toku postępowania przed Sądem Rejonowym, w sytuacji, gdy żadna z opinii biegłych znajdująca się w aktach sprawy nie opierała się na całokształcie materiału dowodowego, a w szczególności nie obejmowała swoim zakresem postępowania dowodowego przeprowadzonego przed Sądem Rejonowym, w szczególności zaś nie uwzględniała zeznań świadków lekarzy psychiatrii, którzy poprzednio leczyli P. K. tj. J. L. oraz Ł. Ś., a także nie uwzględniała dokumentacji z Narodowego Funduszu Zdrowia, dokumentującej regularne zażywanie przez P. K. węglanu litu tj. naruszenie art. 452 § 3 w zw. z art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k.”.

W oparciu o powyższe zarzuty pełnomocnik wniósł o „uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w W. celem jej dalszego prowadzenia”.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w W. wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej. Do stanowiska prokuratora przychylił się także obrońca M. H., przedkładając pisemne „stanowisko w sprawie kasacji”.

W związku ze złożeniem przez prokuratora odpowiedzi na kasację, pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego przedłożył pisemną odpowiedź na odpowiedź na kasację, w której podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, akcentując jednocześnie, że argumentacja prokuratora jest całkowicie chybiona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Istotą pierwszego zarzutu kasacji jest wskazanie na nierzetelną kontrolę odwoławczą dotyczącą zarzutu z pkt 1/ apelacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego, tj. zarzutu dotyczącego niezastosowania się do wytycznych zawartych w postanowieniu Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 października 2017 r., sygn. akt IV Kz (...), z których w apelacji wywodzono konieczność powołania nowego zespołu biegłych w celu dokonania oceny poprawności leczenia zastosowanego przez oskarżoną wobec oskarżyciela subsydiarnego. Analiza treści uzasadnienia zaskarżonego kasacją wyroku Sądu Okręgowego w W. i akt sprawy nie pozostawia żadnych wątpliwości, że zarzut pierwszy kasacji jest oczywiście bezzasadny, bowiem Sąd odwoławczy prawidłowo rozważył wspomniany zarzut apelacyjny.

Podstawową kwestią wymagającą wyjaśnienia jest w ogóle istnienie wiążących zapatrywań prawnych i wskazań co do dalszego postępowania zawartych w postanowieniu Sądu Okręgowego w W., uchylającym postanowienie o umorzeniu postępowania karnego wobec braku znamion czynu zabronionego – art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. (k. 122 akt sądowych). W rzeczonym postanowieniu Sąd Okręgowy nie powołał się na art. 442 § 3 k.p.k., nie wskazał też wprost, że formułuje wiążące zapatrywania prawne, jak odczytuje je skarżący. W przedmiotowym postanowieniu zawarto jedynie zastrzeżenie, że z uwagi na odmienne wnioski z opinii sporządzonej do tej sprawy i opinii do innych postępowań, w stosunku do opinii sporządzonej na potrzeby postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej oskarżonej i prywatnych zaświadczeń lekarskich, istnieje potrzeba zweryfikowania twierdzeń zawartych w opinii podstawowej. Sąd nie wskazał przy tym konkretnie na konieczność wywołania nowej opinii, jak zdaje się to rozumieć pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego. Podkreślił jedynie konieczność zweryfikowania poprawności zawartych w opiniach twierdzeń, zastrzegając, że to organ prowadzący postępowanie jest jedynym podmiotem uprawnionym do powołania biegłego w procesie.

W uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku Sąd Okręgowy obszernie wyjaśnił, dlaczego aprobuje ustalenia Sądu I instancji co do tego, że zaniechanie podawania oskarżycielowi subsydiarnemu litu nie było błędem i nie naraziło go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Sąd odwoławczy precyzyjnie wskazał, dlaczego w jego ocenie należało uznać za pełną, spójną i wyczerpującą opinię zespołu biegłych z Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu (...) w Ł. (uzupełnioną po wydaniu opinii pierwotnej, z uwzględnieniem dodatkowego materiału dowodowego), której konkluzje pozostawały spójne z konkluzjami opinii biegłych R. L. oraz J. M., sporządzonej dla potrzeb postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej oskarżonej. Nie budzi też zastrzeżeń Sądu Najwyższego prawidłowość odniesienia się przez Sąd Okręgowy do zarzutu przeprowadzenia przez Sąd Rejonowy błędnej oceny opinii biegłego A. R., także sporządzonej dla potrzeb postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej M. H.. Sąd Okręgowy w pełni zasadnie zaaprobował stanowisko Sądu Rejonowego, że oświadczenie tego biegłego z dnia 24 lipca 2015 r. (k. 322 akt sądowych) o odmowie sporządzenia opinii uzupełniającej podważa jego bezstronność i rzetelność jego pierwotnej opinii.

Sąd Najwyższy nie dostrzega żadnych podstaw do zakwestionowania rzetelności kontroli odwoławczej w tym zakresie. Sąd odwoławczy w pełni zrealizował obowiązki nałożone na niego przez art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.

Drugi zarzut kasacyjny wskazuje na rażące naruszenie prawa polegające na niedopuszczeniu dowodu z nowej opinii biegłych. Oskarżenie konsekwentnie w toku postępowania domagało się przeprowadzenia takiego dowodu. Ostatecznie, na etapie kasacyjnym, poza omówionym już brakiem jednolitości wniosków wszystkich dotychczasowych opinii, podstawowym argumentem był brak uwzględnienia w dotychczasowych opiniach dokumentacji z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz zaświadczeń prywatnych wystawionych przez prof. J. L. i prof. Ł. Ś..

Sąd Okręgowy na rozprawie odwoławczej oddalił wniosek dowodowy o powołanie innego zespołu biegłych (k. 470 akt sądowych), podając argumenty, które zostały poszerzone w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku. Sąd Okręgowy wskazał, że powodem oddalenia tego wniosku dowodowego jest to, że

skarżący nie wskazał na istnienie okoliczności, które pozwalałyby na przyjęcie, że opinia biegłych z Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu (...) w Ł. jest nieprzydatna dla potrzeb niniejszego postępowania z uwagi na zawarte w niej wnioski. W uzasadnieniu wyroku podkreślił ponadto istnienie w sprawie trzech opinii o spójnych wnioskach, tj. opinii głównej i uzupełniającej biegłych z Uniwersytetu (...), Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej z Ł., opinii autorstwa dra W. i dra L. z postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej oskarżonej, a także opinii sądowo-psychiatrycznej ze sprawy karnej P. K., co do postawionej wobec niego diagnozy (k. 475-476 akt sądowych, pkt 3.1. uzasadnienia). Jednocześnie Sąd odwoławczy trafnie odniósł się do wskazywanego jako nieobjęty dotychczasowymi opiniami materiału dowodowego, w szczególności dokumentacji z Narodowego Funduszu Zdrowia, a także do wartości dowodowej prywatnych zaświadczeń lekarskich. Wspomniane materiały, potwierdzające fakt realizowania recept na lit, wystawianych przez ojca oskarżyciela subsydiarnego, słusznie Sąd Okręgowy ocenił jako irrelewantne w kontekście jednoznacznej konkluzji biegłych, że ewentualne ustalenia faktyczne w przedmiocie przyjmowania litu przez P. K. nie zmieniają stwierdzenia, iż decyzja o niezastosowaniu litu w leczeniu oskarżyciela subsydiarnego po przyjęciu go do Aresztu Śledczego w W. nie była błędna (k. 664 akt postępowania przygotowawczego). Prawidłowo też Sąd Okręgowy ocenił wagę zaświadczeń wystawionych przez świadka Ł. Ś. oraz J. L.. Obaj świadkowie na rozprawie w dniach 29 września 2018 r. i 25 kwietnia 2019 r. zanegowali bowiem, aby znali stan zdrowia oskarżyciela subsydiarnego z okresu bezpośrednio poprzedzającego jego pobyt w Areszcie Śledczym. Wręcz przeciwnie, świadkowie przyznali, że wszelkie informacje w tym zakresie pozyskali od ojca oskarżyciela subsydiarnego.

Wskazane okoliczności doprowadziły Sąd Okręgowy do kategorycznych i zarazem słusznych wniosków, że w stosunku do opinii głównej i uzupełniającej biegłych z Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu (...) w Ł. nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 201 k.p.k., a więc istniejąca opinia realizuje wymogi kompletności, rzetelności, jasności i logiczności, co wyłącza potrzebę powołania nowego zespołu biegłych. Należy podkreślić, że dowód z opinii biegłego powinien być przystępny i przekonujący dla sądu, jako organu, który ostatecznie go

weryfikuje przesadzając w wyroku o jego wartości dowodowej. Jeżeli zatem sąd swoje stanowisko w tym przedmiocie szczegółowo umotywował, to fakt, iż opinia taka nie jest przekonywująca dla stron, czy wręcz nie spełnia ich oczekiwań, nie jest przesłanką dopuszczenia kolejnej opinii (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2020 r., II KK 324/19; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2021 r., III KK 82/21).

Wypada ponadto zauważyć, że istotna część uzasadnienia kasacji została poświęcona omówieniu i ocenie poszczególnych dowodów, w tym m.in. kwestii ustalenia czy, kto i kiedy rozpoznał u P. K. chorobę afektywną dwubiegunową. Mając na względzie, że skarżący czyni to po części na potrzeby wykazania zasadności zarzutów, zwłaszcza zarzutu z punktu 2 kasacji, trzeba stanowczo zaznaczyć, że nie to było przedmiotem prawomocnie zakończonego postępowania i także nie to oceniali i mieliby oceniać biegli powołani w tej sprawie. Przedmiotem oceny w tym postępowaniu była wyłącznie kwestia odpowiedzialności karnej oskarżonej za zarzucony jej czyn zabroniony z art. 160 § 2 k.k.

Lektura, w szczególności uzasadnienia kasacji, prowadzi do wniosku, że pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego po prostu po raz kolejny, tym razem za pomocą zarzutów kasacyjnych, kwestionuje jednoznaczną wymowę opinii biegłych z łódzkiego ośrodka uniwersyteckiego, słusznie uznanej przez Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy za jasną, pełną i rzetelną w rozumieniu art. 201 k.p.k. W żaden sposób w kasacji nie wykazano, aby w tej sprawie Sąd Okręgowy dopuścił się rażącego naruszenia przepisów skazanych w zarzutach kasacji. Wobec powyższego należało kasację pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

